

ENCYKLOPEDIA Powszechna.

LISTA WSPÓŁPRACOWNIKÓW

którzy dotychczas przyjęli udział w tém dziele.

Adamowicz Adam Dr.
 Alexandrowicz Jerzy.
 Aleszye Władysław Ludwik.
 Baliński Michał. †
 Baraniecki Adryjan.
 Baranowski Jan.
 Barącz Sudok, Ksiądz.
 Bartoszewicz Adam.
 Bartoszewicz Julian.
 Betza Józef.
 Benkowski Władysław.
 Berdau Felix.
 Berkiewicz Leopold.
 Bernhard Henryk Dr.
 Beyer Karol.
 Biernacki Cezary.
 Biesiecki A.
 Blizinski Józef.
 Bleszczyński Julian.
 Budziński Stanisław.
 Bujnicki Kazimierz.
 Chodyński Adam.
 Chodźko Ignacy. †
 Cichocki Teofil.
 Cohn A. F.
 Cybulski Wojciech Dr. filoz. †
 Czerminski Floryjan.
 Dawid Władysław.
 Dembowski Teodor.
 Domański Ludwik.
 Duchński H.
 Dudrewich Władysław.
 Dutkiewicz Walenty.
 Estreicher Karol.
 Felinska Ewa. †
 Fisz Zenon.
 Flatau Henryk.
 Funkenstein Antoni.
 Gawarecki Zygmunt.
 Gebauer Jan.
 Gliszczyński Adam Dr.
 Göhling Karol Ferd. Dr.
 Goldman Leon.
 Grajner Józef.
 Grąbczewski Adam.
 Gregorowicz Jan Kanty.
 Grochowski Wojciech.
 Hertz.
 Hiler Józef.
 Hoyer A. Dr.
 Hubert Leopold.
 Huczarski W.
 Jahołkowski Grzegorz. †
 Jarochoński Kazimierz.
 Jasiński Jan.
 Jenike Ludwik.
 Jocher Adam. †
 Jurkiewicz Karol.
 Kuczkowski Karol Dr.
 Kuczkowski Zygmunt.
 Kulinka Kazimierz.
 Kaszewski Kazimierz.
 Kirkor Adam.

Kolberg Oskar.
 Kondratowicz Ludwik. †
 Konopacki Szymon.
 Korotyński Władysław.
 Korzeniowski Józef. †
 Korzeniowski Hipolit Dr.
 Kowalewski Józef.
 Krajewski Rafał.
 Kraszewski Józef Ignacy.
 Kraszewski Kajetan.
 Kremer Józef.
 Krupński F. ksiądz.
 Kuczyński Alojzy.
 Kuczyński Stefan Dr.
 Kudasiwicz Adolf. †
 Kulesza Jan Dr.
 Langowski Marcell Dr.
 Lelewel Joachim.
 Lesser Alexander.
 Lewestam Fr. Henryk.
 Lieder Jan.
 Lilpop Karol.
 Lipnicki A., Ksiądz.
 Łabęcki Hieronim. †
 Łepkowski Józef.
 Maczarski K.
 Maciejowski Franciszek.
 Majer Józef Dr.
 Malinowski Fran. Xaw.,
 Mały J.
 Marcinkowski Antoni.
 Massalski Tomasz.
 Mączyski Józef.
 Miecznikowski Aleksander.
 Mieczyski Adam.
 Mierzyński.
 Mikulski F.
 Morawski Szczepny.
 Morzycki Antoni.
 Mossbach August.
 Nauke Nakęski Adolf.
 Neufeldt Danijel.
 Neugebauer Ludwik Dr.
 Nowakowski Edward.
 Nowakowski Ferdynand.
 Nowiński St.
 Otto Leopold.
 Pankiewicz Jan.
 Papłowski Jan.
 Paprocki Emeryk.
 Parretti Antoni.
 Pawłowski Aleksander.
 Perkowski Piotr.
 Perwolf Józef.
 Pęczarski Nikodem.
 Pietrusiński Ludwik. †
 Pińkowski Szymon. †
 Piórowski Jan Feliz. †
 Plebański J. K. Dr.
 Pohlens Edward. †
 Poturajski Alexan. †
 Poturajski Seweryn.

Pracki Józef.
 Próżnowski Adam.
 Prokopowicz Władysław.
 Przygłowski W., Ksiądz.
 Przyborowski Józef.
 Przysławski Alexander Dr.
 Przysławski Stanisław.
 Puchewicz Alfons.
 Rakowski Xawery Dr.
 Rogalewicz Antoni.
 Rogalski Leon.
 Rogiński Kazimierz.
 Rosen Mityus. †
 Rothmund.
 Rzeźniowski Leon.
 Rozenberg Józef.
 Rzewuski Paweł, Biskup.
 Świdnic Jan.
 Seifman Piotr.
 Serwatowski Walerjan, Ksiądz.
 Skimborowicz Hipolit.
 Skłodowski Władysław.
 Skobel Fryderyk Dr.
 Skupiewski Julian.
 Stawianowski Jan Chryzostom. †
 Smokowski Władysław.
 Sobiechowski Fran. Maksym.
 Sokółowski Leon Dr.
 Stadnicki A.
 Strauch F.
 Szyppukowski T.
 Suchecki Henryk.
 Syryski Szymon.
 Szaniawski Józef.
 Szokalski Wiktor Dr.
 Szulc Wacław, Ksiądz.
 Saye Joachim.
 Szymanowski Michał.
 Szymanski Xawery.
 Szyzko Bohusz Michał.
 Taczanowski Władysław.
 Trzeciński Wojciech. †
 Turski Jan Kanty.
 Urbanski Wojciech Dr.
 Walecki Antoni.
 Wedeman Teodor.
 Wętyk Franciszek. †
 Widman Karol.
 Wiślicki Ad.
 Wisniewski Michał.
 Wisniewski Adam.
 Wojcicki Kazimierz, Władysław.
 Wolski Adolf.
 Wolski Ludwik.
 Wrotnowski Antoni.
 Wrzesniewski Władysław. †
 Wrzesniewski August.
 Wydrzyński Klemens. †
 Wyrzykowski Dr.
 Wyrzyński Józef, Ksiądz.
 Zieliński Gustaw.
 Zieliński Wiktoryn. †
 Feliks Żochowski.

A 184
24

ENCYKLOPEDIA POWSZECHNA.

TOM DWUDZIESTY PIĄTY

(Tarnogrodzka konfederacyja.—Ura.)

Homo sum, humani nil a me alienum esse puto.

TERENCYJUSZ

Człowiekiem jestem, a wszystko cokolwiek ludzkość
obchodzi, nie powinno mi być obojętném.

WARSZAWA.

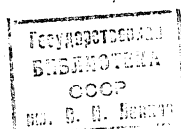
Nakład, druk i własność S. Orgelbranda, Księgarza i Typografa.

1867.

A

Дозволено Цензурою

Г. Варшава, 16 (28) Марта 1867 го.да.

и 14512-57

1938K 2431

T.

Tarnopol, miasto dawniej w województwie Ruskiem, ziemi Halickiej, powiecie Trębowelskim, obecnie w Galicyi, powiecie Tarnopolskim, nad Seredem i wielkim Stawem, założone na miejscu pustem, zwanem *Sopileze*, przez Jana Tarnowskiego, wojewodę krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, mocą przywileju danego mu w r. 1540. Osiedlających się tu mieszczan, król uwolnił od wszelkich podatków publicznych na lat 15, a r. 1548 obdarzył ich prawem magdeburgskim, i na dalsze 20 lat od podatków uwolnił. Chcąc bowiem przeszkodzić napaściom Wołochów, hetman wielki ciągle leżał obozem na Rusi i czuwał z wojskiem na straży Rzeczypospolitej. Na «ustawiczne to mieszkanie» hetmańskie, oglądali się pogranicznici nieprzyjaciele i Rzeczpospolita była spokojną. Ale Tarnowski nie tylko myślał o chwili obecnej, lecz i na przyszłość budował bezpieczeństwo granic. Na kilkunastu miejscach na Podolu i na Rusi «oprawiały się zamki» i miasteczka otaczały się wałami. Sam hetman wzmacniając Tarnopol dawał popęd wyraźny. Tym sposobem Rzeczpospolita granice swoje przed południowym nieprzyjacielem zapierała łańcuchem zamków. Zygmunt August wynagradzając Tarnowskiemu obwarowanie miasta, r. 1550 polecił kupcom z Halickiej ziemi, mianowicie z Halicza, Kołomyi i Kropca do Krzemieńca, jako też i innych miast Wołynia tedy przejeżdżać, od których dziedzicowi cło odpuścił, a r. 1566 z powodu wzmocnienia murów i warowni, które syn założyciela Jan Krzysztof, kasztelan wojnicki wykonał, nadał miastu prawo składowe, jakie podobne we Lwowie istniało na wszelkie towary, a mianowicie na skład soli z żup ruskich pochodzącej. Sławny Stefan Chmielecki pokonawszy pod miastem 1625 r. Tatarów, część branców wojennych i zdobyczy odbił. Dobra Tarnopolskie około 1636 r. dostały się Zamojskim, następnie były własnością żony Jana III, Maryi Kazimiry, wdowy po Janie Zamojskim, wojewodzie sandomierskim, która długi wiodąc spór z Koniecpolskimi o Tarnopol, wygrała 1690 r. w trybunale lubelskim. Późniejszymi dziedzicami byli: króliewicz Jakób Sobieski i Potoccy. Wiele ucierpiało miasto podczas konfederacyi Barskiej (ob.), a morowa zara-